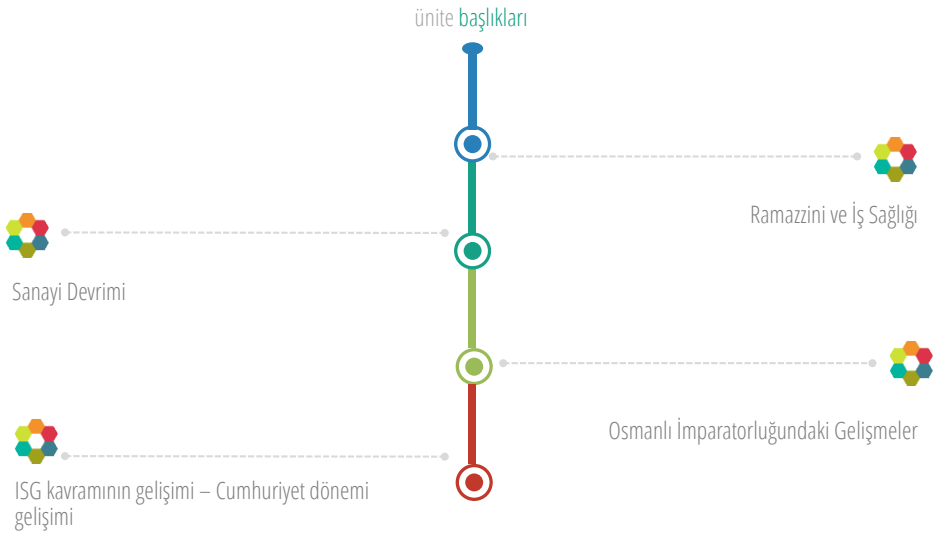

iş sağliğı ve güvenliği

İŞ SAĞLIğI VE GüVENLİğİ İLE İLGİLİ DÜNYADA VE TÜRKİYEDEKİ GELİŞMELER

2

Modern İş Sağlığı ve Güvenliğinin Kapsamı

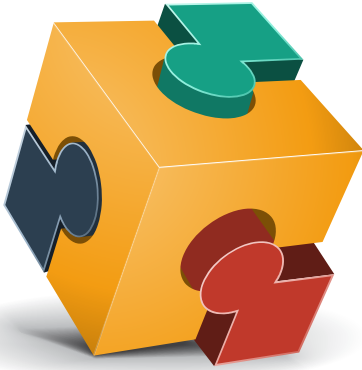

İş Sağlığı ve Güvenliğinin Önemi

- İngiliz -Amerikan Hukuk Sistemi

Konuya özgü kavramlar

TEHLİKE; İnsanların yaralanması, hastalanması, malın veya malzemenin hasar görmesi, işyeri ortamının zarar görmesi veya bunların birlikte gerçekleşmesine sebep olabilecek potansiyel bir durum veya kaynaktır

RİSK: Tehlikelerden kaynaklanan bir olayın, meydana gelme ihtimali ile zarar verme derecesinin bileşkesidir.

RİSK DEĞERLENDİRMESİ

İş Sağlığı ve Güvenliği İle İlgili Dünyada ve Türkiyedeki Gelişmeler

- İSG olarak tanımlanabilecek çalışmalar, ilk olarak köleci toplumlardan eski Roma'da gözlenmiştir. Ünlü tarihçi Herodot ilk kez çalışanların verimli olabilmesi için yüksek enerjili besinlerle beslenmeleri gerektiğine değinmiştir.
- Roma İmparatorluğu döneminde toksikoloji oldukça ilerlemiş, birçok bitkisel zehir, arsenik ve arsenik asidi tuzlar bulunmuştur.
- Dioscorides ise zehirleri bitkisel, hayvansal ve mineral kaynaklı olmak üzere üçe ayırmış ve bu ayırım yüzyıllar boyunca kullanılmıştır.
- M.Ö. 200 yıllarında Hipokrates'in çalışmalarını daha da geliştiren Nicander, kurşun koluğu ve kurşun anemisini incelemiş ve tanımlamıştır.
- M.S.1.y.y.'da yaşamış olan Plini, çalışma ortamındaki tehlikeli tozlara karşı çalışanların maske yerine geçmek üzere başlarına torba geçirmelerini önermiştir.
- Juvenal ise, demircilerde görülen göz hastalıklarının işten kaynaklandığını, sürekli ayakta çalışanlarda varis oluşabileceğini açıklamıştır.

İş Sağlığı ve Güvenliği İle İlgili Dünyada ve Türkiyedeki Gelişmeler

Ramazzini ve İş Sağlığı

Modern iş sağlığı kavramının babası sayılan, 1633-1714 yılları arasında yaşamış olan İtalyan Bilim adamı **B.Ramazzini**; felsefe ve tıp eğitimi almış olup; 1713 yılında yayınladığı **DE MORBIS ARTIFICUM DIATRIBA** isimli kitabında özellikle iş kazalarını önlemek için, iş yerlerinde koruyucu güvenlik önlemlerinin alınmasını önermiştir.

Asıl uzmanlığı epidemiyoloji olduğu halde **meslek hastalıkları** konusunda üne kavuşmuş olan Ramazzini İSG ile ilgili çok sayıda çalışma yapmış, çok önemli bilimsel görüş ve öneriler getirmiş ve Hipocrates çağından bu yana **hastalara sorulan gelenekselmiş sorulara İSG ilkesini eklemiştir.**

İş Sağlığı ve Güvenliği İle İlgili Dünyada ve Türkiyedeki Gelişmeler

Ramazzini ve İş Sağlığı

Çalışma ortamından kaynaklanan olumsuz koşulların düzeltilmesi ile iş veriminin artacağını ileri süren B.Ramazzini; bugün **Ergonomi** olarak tanımlanan işçinin çalışma şeklinin, iş-işçi uyumunun sağlık ve iş verimi üzerinde etkili olduğu düşüncesini açıklayan ilk kişidir.

İş Sağlığı ve Güvenliği İle İlgili Dünyada ve Türkiyedeki Gelişmeler

Sanayi Devrimi

Sanayi devrimi ile birlikte ilk önce kömür madenlerinde ortaya çıkan suyun tahliyesi için kullanılan buhar makinasının, daha sonraları bu devrimin simgesi olan pamuklu dokuma makinalarında kullanılması fabrika sistemlerinin ilk örneklerini meydana getirmiştir.

Buharın icadı ile birlikte başlayan sanayi devrimiyle birlikte aile işletmelerinin yerini fabrika üretiminin alması sonucu üretim sürecinde çalışacak insana gereksinim giderek artmıştır.

İş Sağlığı ve Güvenliği İle İlgili Dünyada ve Türkiyedeki Gelişmeler

Sanayi Devrimi

Bu dönemde çocuklar ve kadınlarda dahil tüm işçiler fabrika ve maden ocaklarında çok kötü koşullarda iş kazalarına ve meslek hastalıklarına neden olabilecek etkilere maruz kalarak günde 16-18 saat gibi uzun süreler çalıştırılmışlardır.

Yetersiz beslenme, olumsuz barınma, uzun çalışma, eğitimsizlik, deneyimsizlik, uyumsuzluk vb. nedenlere bağlı olarak meydana gelen meslek hastalığı ve kazalarında bir çok işçi yaşamını yitirmiş veya sakatlanarak çalışamaz hale gelmiştir.

Bu dönemin İngiltere Parlamenterlerinden Antony Ashly Cooper; kadın ve çocukların korunmasını öngören yasalar çıkarılması konusunda çok ciddi çalışmalar yapmıştır.

İş Sağlığı ve Güvenliği İle İlgili Dünyada ve Türkiyedeki Gelişmeler

Sanayi Devrimi

Thomas Percival isimli bir hekimin genç işçilerin çalışma saat ve koşulları ile ilgili olarak yaptığı çalışma sonucunda hazırladığı rapordan etkilenen İngiliz parlamenter **Sir Robert Peel**; girişimleri ile "**Çırakların Sağlığı ve Morali**" isimli yasa yürürlüğe girmiştir. İSG yönünden İngiltere'de çıkarılan bu ilk yasanın sonucunda günlük çalışma saati 12 saat olarak sınırlanmış ve işyerlerinin havalandırılması başta olmak üzere bir çok İSG kuralı getirmiştir.

1833 yılında "**Fabrikalar Yasası**" olarak adlandırılan yasanın yürürlüğe girmesiyle işyerlerinin denetimi için müfettiş atanması öngörülmüş, 9 yaşın altındaki çocukların işe alınmaması ve 18 yaşından küçüklerin ise 12 saatten fazla çalıştırılmaları yasaklanmıştır.

İş Sağlığı ve Güvenliği İle İlgili Dünyada ve Türkiyedeki Gelişmeler

Sanayi Devrimi

Sendikaların İSG'nin gelişip bu bağlamda meslek hastalığı ve iş kazalarının önlenmesine yönelik çalışmaları dışında 1919 yılında faaliyetine başlayan kısa adı ILO olan Uluslararası Çalışma Örgütü' de bu konuda önemli çalışmalar yapmış ve ve bu örgütün 1946 yılında ise Birleşmiş Milletler ile imzaladığı anlaşma sonucunda bir uzmanlık kuruluşu olarak kabullenilmesinden sonra gelişmeler daha da hızlanmıştır.

Uluslararası Çalışma Örgütü ve Dünya Sağlık Örgütü'nün de katkılarıyla olumsuz çalışma ve sağlık koşullarının düzeltilmesi amacıyla yasal düzenlemeler ve bilimsel çalışmalarla başlayan bu süreç gelişkin ve kapsamlı bir İSG mevzuatının oluşmasına yol açmıştır.

İş Sağlığı ve Güvenliği İle İlgili Dünyada ve Türkiyedeki Gelişmeler

Osmanlı İmparatorluğundaki Gelişmeler

İSG konusundaki ilk çalışmalar 1820'lerde kurulan ilk işletmelerde çalışan işçilerin yaşama ve çalışma koşullarının düzeltilmesi amacıyla başlamıştır.

1850 yıllarında askeri amaçlı üretimlerin yanı sıra, daha çok el tezgahları olarak gelişmeye başlayan sanayileşme, daha sonraları kömür ocakları ve madenler, demir yolu yapımı, tütün işletmelerinin katılımı ile sürmüştür.

İş Sağlığı ve Güvenliği İle İlgili Dünyada ve Türkiyedeki Gelişmeler

Osmanlı İmparatorluğundaki Gelişmeler

Çalışma koşullarının ağırlığı ve çok sayıda işçinin akciğer hastalıklarına yakalanması kömür ocaklarındaki üretimde düşmelerinin neden olduğundan dolayı düşük üretimi artırmak amacıyla **1865 yılında Madeni Hümayun Nazırı Dilaver Paşa tarafından bir tüzük hazırlanmıştır**. Padişah tarafından onaylanmadığı için bir tüzük niteliği kazanamadığı için **Dilaver Paşa Nizamnamesi** olarak bilinen **nizamname**, çalışma koşullarına ilişkin olarak getirdiği düzenlemeler yanında, madende bir hekim bulundurulmasını da hükme bağlamıştır.

Bu Nizamnameden sonra Tanzimat sonrası çıkarılan ikinci önemli belge, Maadin Nizamnamesi İSG açısından yeni ve önemli hususlar ortaya koymaktadır. Ancak bu nizamnameler işverenlerce **uygulanmamıştır**.

İş Sağlığı ve Güvenliği İle İlgili Dünyada ve Türkiyedeki Gelişmeler

İSG kavramının gelişimi – Cumhuriyet dönemi gelişimi

Ülkemizde İş sağlığı ve güvenliğine olan ihtiyaç çoğu ülke örneğinde olduğu gibi kömür madenciliği ile doğmuştur. Bu alanda yayınlanan ilk yasal düzenlemeler; 1865 yılında yayınlanan Dilaver Paşa Nizamnamesi ve ardından 1869 da yürürlüğe giren Maaddin Nizamnamesi olmuştur. Ülke savaş halinde olmasına rağmen, 1921 yılında TBMM, maden işçilerinin hukukuna ilişkin Kanunu çıkarmıştır. 1930 yılında çıkarılan “Umumi Hıfzıssıhha Kanunu” nun 180. maddesi ile en az elli işçi çalıştıran işyeri sahiplerine hekim bulundurma ve hastaları tedavi etme zorunluluğu getirilmiştir.

Konu ile ilgili düzenlemeler 1936 yılında yasalaraşan 3008 Sayılı İş Kanunu ile devam etmiş olup 1974 yılında yapılan değişiklikler 2003 yılına kadar kalıcı olmuştur. Bu duraklama döneminde mevcut mevzuat iş sağlığı ve güvenliği alanında gelişen ve değişen teknolojinin gereklerini karşılamada yetersiz kalmıştır. 2003 yılının ikinci yarısında yasalaraşan 4857 sayılı İş Kanunu ile iş sağlığı ve güvenliği alanına yeni bir bakış açısı getirilmiştir.

İş Sağlığı ve Güvenliği İle İlgili Dünyada ve Türkiyedeki Gelişmeler

ISG kavramının gelişimi – Cumhuriyet dönemi gelişimi

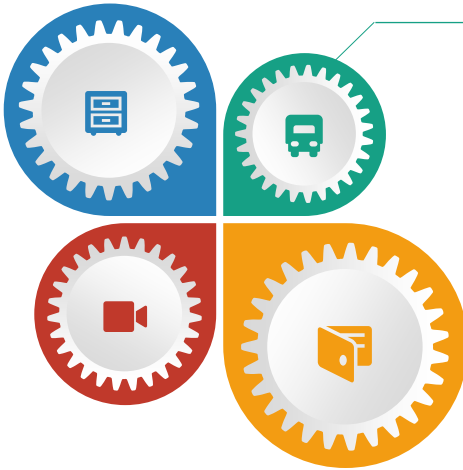
Türkiye'nin ILO ile ilişkileri 1927 yılına kadar dayanmaktadır. Ülkemiz Milletler Cemiyeti'nin üyesi olmadığı için o yıllarda ILO çalışmalarına gözlemci statüsüyle katılmış, 1932 yılında Milletler Cemiyeti'ne üye olduğunda ILO'nun da üyeliğini kazanmıştır. Ülkemiz, o tarihten bugüne kadar ILO çalışmalarına üye ülke sıfatıyla katılmıştır. Türkiye ILO üyesi olduğunda Çalışma Bakanlığı henüz kurulmamıştır. Çalışma hayatına ilişkin çalışmalar İktisat Vekaleti tarafından yürütülmektedir ve ilk olarak ILO üyeliğinin ardından İktisat Vekaleti'ne bağlı bir İş Bürosu kurulmuştur.

1945 yılında Çalışma Bakanlığı kurulmuştur. Bakanlığın kuruluşundan itibaren ana hizmet birimi olarak "İşçi Sağlığı Genel Müdürlüğü" nün de kurulduğu görülmektedir.

ISG kavramının gelişimi – Cumhuriyet dönemi gelişimi

İSGÜM

Çalışma Bakanlığı tarafından, çalışma yaşamı konusunda yetiştirmek üzere ikisi ekonomi, biri de hekim kökenli olmak üzere 3 genç elemanı sınavla seçerek yurt dışına göndermiştir. Hekim olarak sınavı kazanan Dr. İsmail Topuzoğlu 1947 – 1951 yılları arasında Amerika Birleşik Devletlerinde iş sağlığı alanında çalışmalar yapmıştır. Ülkeye döndükten sonra İSGÜM'ün kuruluşunda büyük rol oynamıştır.

ILO Birleşmiş Milletler Kalkınma Yardımı Özel Fonundan sağlanan finansman ile 1968 yılında İş Sağlığı Merkezi kuruluş çalışmalarını yürütmek üzere ILO uzmanı İSGÜM kuruluş çalışmalarına destek vermiştir.

Yürütülen görüşmeler nihayetinde; Çalışma Şartlarını ve Çevreyi İyileştirme Programı (PIACT) çerçevesinde; Türkiye Cumhuriyeti Hükümeti, Birleşmiş Milletler Kalkınma Programı Özel Fon İdaresi (UNDP) ve ILO temsilcileri arasında 1968 tarihinde imzalanan "İşçi Sağlığı ve Güvenliği Özel Fon Projesi Ön Uygulama Anlaşması" onaylanarak, 26 Mart 1969 tarih ve 6 / 11568 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile İşçi Sağlığı Genel Müdürlüğüne bağlı olarak "İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Merkezi (İSGÜM)" kurulmuştur.

İş Sağlığı ve Güvenliği İle İlgili Dünyada ve Türkiyedeki Gelişmeler

İSG kavramının gelişimi – Cumhuriyet dönemi gelişimi

İSGÜM; önce İzmir Caddesinde laboratuvar için uygun olmayan küçük bir dairede çalışmalarına başlamıştır. Bu dönemde İSGÜM doğrudan Müsteşara bağlı bir merkez olarak çok aktif bir çalışma dönemi geçirmiştir.

1969 yılında kurulan İSGÜM daha sonraki yıllarda kurulan beş Bölge laboratuvarı (Zonguldak, İstanbul, İzmir, Adana ve Kayseri) ile güçlendirilmeye çalışılmış ancak 2000 yılına gelindiğinde gerek teknolojik anlamda gerekse personel sayısı açısından önemli güç kaybına uğramış, hizmet performansı ve personelin motivasyonu azalmıştır.

İş Sağlığı ve Güvenliği İle İlgili Dünyada ve Türkiyedeki Gelişmeler

İSG kavramının gelişimi – Cumhuriyet dönemi gelişimi

Son yıllarda özellikle AB müktesebatının uyumlaştırılması sonucunda iş sağlığı ve güvenliği alanında yaşanan değişim ve gelişmeler doğrultusunda; iş sağlığı ve güvenliği konusunda işverenlerin daha fazla inceleme ve araştırma yapmaları veya yaptıklarını gerektiren risk yönetimine dayalı yeni bir yaklaşım hayata geçmiştir.

Türkiye’de iş sağlığı ve güvenliği alanında hizmet veren kamu ve özel sektör laboratuvarlarının sınırlı olması ve işletmelerin (özellikle küçük ve orta ölçekli işletmeler) işyerinde yapılacak ölçümler ve laboratuvarlarda yapılacak kimyasal analiz ve işlemler için devlet desteğine her zamankinden daha fazla ihtiyaç duydukları bu dönemde; iş sağlığı ve güvenliği hizmetlerini yurt çapında yaygınlaştırmak amacıyla mevcut laboratuvar sayısının artırılması ve gezici laboratuvar desteği sağlanması hedeflenmiştir.

İş Sağlığı ve Güvenliği İle İlgili Dünyada ve Türkiyedeki Gelişmeler

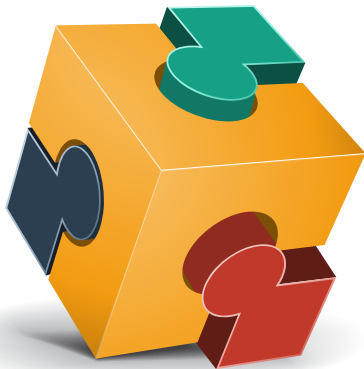
İSG kavramının gelişimi – Cumhuriyet dönemi gelişimi

İş Sağlığı ve Güvenliği Genel Müdürlüğü tarafından AB destekli iki büyük Proje hayata geçirilmiştir: 2004–2006 tarihlerinde “Türkiye’de İş sağlığı ve Güvenliğinin Güçlendirilmesi Projesi – İSAG” ve 2007–2009 yıllarında uygulanan “Gezici İş Sağlığı Araçlarının Kurulması Projesi – İSAG II”. Bu projeler kapsamında İSGÜM laboratuvarları iş sağlığı ve güvenliği işyeri ortam ölçümleri ve çalışanların sağlık ölçümlerini yapacak teknik alt yapıya kavuşturulmuştur. İş sağlığı ve güvenliği yeni yaklaşımı için İSGÜM personelinin eğitim ihtiyacı da bu projeler kapsamında yapılmıştır.

İSG kavramının gelişimi – Cumhuriyet dönemi gelişimi

ÇASGEM

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim ve Araştırma Merkezi (ÇASGEM), Türkiye’de kurulan ilk çalışma enstitüsü. Uluslararası Çalışma Örgütü (UÇÖ) ve Türkiye Hükümeti arasındaki 13 Sayılı Ek Anlaşma ile 1955 yılında Yakın ve Orta Doğu Çalışma Enstitüsü (YODÇE) olarak İstanbul’da kuruldu. Beş yıllık uluslararası dönemin ardından YODÇE, 17 Ocak 1960 tarihinde 7460 Sayılı Kanun ile Çalışma Bakanlığı’nın bağlı kuruluşu oldu ve 1972 yılında Ankara’ya taşındı. Kurumun 1985 yılında adı Yakın ve Orta Doğu Çalışma Eğitim Merkezi (YODÇEM) olarak değişti ve bağımsız bütçeye kavuştu.

2003 yılına kadar ağırlıklı olarak iş sağlığı ve güvenliği ile iş mevzuatı eğitimleri düzenleyen merkez, 2003 yılında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim ve Araştırma Merkezi (ÇASGEM) adını aldı. Bu değişiklik ile birlikte kuruma yeni kadrolar ilave edildi, bütçesi artırılarak yeni görevler verildi.

ÇASGEM bugün, kapasite ve deneyimiyle çalışma hayatının her alanına dokunan, işveren ve çalışanları bilgilendiren, iş yaşamının kalitesinin artırılması için çalışan bir kurumdur.

İSG kavramının gelişimi – Cumhuriyet dönemi gelişimi

İŞ TEFTİŐ KURULU

Günümüzün anlayışına göre, iş teftişinin temellerinin atılması, Cumhuriyet düşüncesi ile başlar. 17 Őubat – 4 Mart tarihleri arasında yapılan 1923 İktisat Kongresinde, işçi grubunun çalışma ilişkileri, çalışma Őartları ve çalışma ortamı üzerinde mutabakata vardığı 34 maddelik metnin bir maddesi de “Sanayi ve Mesai Müdüriyet-i Umumiyesinde bir mesai heyet-i teftişyesinin ihdası ve bu heyete Birlikler ittihadından müşavir kabulü”dür.

1934 tarihinde hazırlanan tasarı 1936 yılında kanunlaşarak 3008 sayılı İŞ Kanunu olarak 148 madde ile çalışma hayatına girmiştir. Sözü edilen Kanununun 141 inci maddesinin 1 inci fıkrası “İŞ Kanunu hükümlerinin tatbikatını temin ve takip etmekle mükellef olmak üzere, bu kanunun neŐri tarihinden itibaren, İktisat Vekâleti'ne bağlı bir “İŞ İdaresi” kurulur.

İSG kavramının gelişimi – Cumhuriyet dönemi gelişimi

İŞ TeftiŐ Kurulu

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO)nün 11.07.1947 tarihli ve 81 sayılı Sanayi ve Ticarete İŞ Denetimi Sözleşmesi, iş denetiminin uluslararası dayanağını oluŐturmaktadır. Türkiye, 13.12.1950 tarih ve 5690 sayılı yasayla bu sözleşmeyi onaylayarak yükümlölük altına girmiştir. 81 sayılı UÇÖ Sözleşmesinin 4. maddesinde “iş teftişinin merkezi bir makamın denetimi altında yapılacağı” belirtilmiŐ olup, söz konusu hükme uygun olarak İŞ TeftiŐ Kurulu merkezde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı bünyesinde ve doğrudan Bakana bağlı olarak faaliyet göstermektedir. Bu anlamda İŞ TeftiŐ Kurulu uluslararası bir sözleşmeden kaynağını alan ilk ve tek teftiŐ kurulu olup, İŞ MüfettiŐliėi de uluslararası bir meslek statüsündedir.

İş Sağlığı ve Güvenliğin Önemi

Ülkemizde her 6 dakikada bir iş kazası olmakta, her 6 saatte de bir işçimiz hayatını kaybetmektedir. Bu evlerinden çıkan ve çocuklarının geçimlerini sağlamak için çalışmaya giden 4 işçimizin akşamları evlerine dönememeleri anlamına gelmektedir. İstatistikler her 2,5 saatte 1 işçinin iş göremez hale geldiğini açıklamaktadır..Bu çok acı bir durumdur. İş Kazaları istatistiklerinde Avrupa'da **ilk** sırayı , dünyada ise **3.** sırayı almaktayız..

Hayatlarımız bu kadar ucuz olmamalı

İş Sağlığı ve Güvenliğin Önemi

İşçi sağlığı ve iş güvenliği kavramında zaman içinde iki yönde gelişme görülmüştür.

Birincisi, işçi sağlığı kavramının sadece işçi niteliği ile sınırlı olmaktan çıkmış olmasıdır, bu gelişme ile sağlık bütün çalışanları ilgilendiren bir konu haline gelmektedir.

İkinci gelişme ise, işçi sağlığı ve iş güvenliği kavramının sadece işyeri ile sınırlı olmaktan çıkıp çevreyi de dikkate alır bir gelişme göstermiş olmasıdır. Özellikle yaşam çevresinin de işçinin korunmasında gerekli olduğu ileri sürülmüş ve çevrenin korunması, sağlıklı bir konutta yaşama hakkı, beslenme ve ulaşım emniyeti ilk yardım ve sosyal güvenlik vb. konular İSG kavramıyla ilişkilendirilmeye başlanmıştır. Ayrıca, sadece işçinin değil işin sağlığından da bahsedilmeye başlanmış, diğer kavramlar dar kapsamlı görülerek, "İş Sağlığı ve Güvenliği" (İSG) kavramı kabul görmüştür.

İş Sağlığı ve Güvenliğin Önemi

İş Sağlığı ve Güvenliği kavramı, İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği kavramından farklı olarak, tehlikelerin önlenmesinin yanında risklerin öngörülmesi, değerlendirilmesi ve bu riskleri tamamen ortadan kaldırmak ya da zararlarını en aza indirebilmek için yapılacak çalışmaları da içermektedir.

İş Sağlığı ve Güvenliği; henüz bir tehlike oluşmamış, işletmede bir arıza oluşmamışken bile işletmede oluşabilecek tehlikelerin ve risklerin öngörülerek bunların kabul edilebilir olup olmadığına karar verme çalışmalarını da beraberinde getirmektedir, yani yeni kavramla **eski "reaktif" yaklaşımlar yerini "proaktif" yaklaşımlara bırakmıştır.**

Modern İş Sağlığı ve Güvenliğinin Kapsamı

1

Risk değerlendirme

2

İşyerindeki teknik donanım ve üretim teknoloji, bakımlar

3

Ergonomik koşullar

4

Personelin beceri düzeyi ve eğitim seviyesi

5

İşyerindeki organizasyon yapısı

Modern İş Sağlığı ve Güvenliğinin Kapsamı

1

İşçilerin sağlık kontrolleri ve tıbbi hizmetlerin organizasyonu

2

Personelin yaş durumu ve işe uygunluğu

3

İşyerinin bulunduğu yerin coğrafi özellikleri (iklim gibi)

4

Personelin beceri düzeyi ve eğitim seviyesifiziksel ortam özellikleri (gürültü, toz, ısı, aydınlatma, havalandırma, temizlik vb.)

5

İşe alım süreçleri, ücretler, personelin moral motivasyonu, sosyal hizmetler, çalışma saatleri

Modern İş Sağlığı ve Güvenliğinin Kapsamı

Dünya sağlık örgütü WHO ve Uluslararası Çalışma Örgütü, ILO, İSG tanımını daha da genişleterek, İSG'yi sadece işyerlerinde tehlikelere karşı alınması gereken tedbirler ile ve işyerleri ile sınırlandırmamış; İSG üzerinde etkili olabilecek dışsal faktörleri de konunun kapsamı içine almıştır.

Böylece İSG'nin, sadece çalışanları ilgilendiren bir unsur olmakla kalmayıp, çalışanların ailelerini, işyerinin içinde bulunduğu doğal ve sosyal çevreyi ve giderek tüm toplumu ilgilendiren bir konu olduğu vurgulanmaktadır.

İş Sağlığı ve Güvenliği İle İlgili Dünyada ve Türkiyedeki Gelişmeler

29

SORU 1

SORU 1. Tarihte ilk kez, kurşunun zararlı etkilerinden söz etmiş, kurşun anemisini incelemiş ve tanımlamış bilim adamı kimdir?

- A) Hipokrat
- B) Dioscorides
- C) Herodot
- D) Nicander

İş Sağlığı ve Güvenliği İle İlgili Dünyada ve Türkiyedeki Gelişmeler

30

SORU 2

SORU 2. Modern iş sağlığı kavramının babası sayılan, 1633-1714 yılları arasında yaşayan 1713 yılında yayınladığı "DE MORBIS ARTIFICUM DIATRİBA" isimli kitabında özellikle iş kazalarını önlemek için, iş yerlerinde koruyucu güvenlik önlemlerinin alınmasını önermiş olan bilim adamı kimdir?

- A) Bernardino Ramazzini
- B) Geogius Agricola
- C) Paracelsus
- D) Ulrich Ellenbrong

İş Sağlığı ve Güvenliği İle İlgili Dünyada ve Türkiyedeki Gelişmeler

31

Soru 3

Soru 3. Tarihte İlk Kez, Çalışanların Verimli Olabilmesi İçin Yüksek Enerjili Beslenmesi Gerekliğine Değinen Kimdir?

- A) Hipokrat
- B) Nicander
- C) Herodot
- D) Plini

İş Sağlığı ve Güvenliği İle İlgili Dünyada ve Türkiyedeki Gelişmeler

32

SORU 4

SORU 4. 1865 yılında Madeni Hümayun Nazırı Dilaver Paşa tarafından hazırlanan ve padişah tarafından onaylanmadığı için bir tüzük niteliği kazanamayan çalışma koşullarına ilişkin olarak getirdiği düzenlemeler yanında, madende bir hekim bulundurulmasını da hükme bağlayan nizamname veya kanun aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Polis Nizamnamesi
- B) Dilaver Paşa Nizamnamesi
- C) Maadin Nizamnamesi
- D) Ereğli Havzai Fahmiyesi Maden Amelesinin Hukukuna Mütteallik Kanun

İş Sağlığı ve Güvenliği İle İlgili Dünyada ve Türkiyedeki Gelişmeler

33

SORU 5

SORU 5. Türkiye'nin ilk İş Kanunu hangi yılda kabul edilmiştir?

- A) 1932
- B) 1936
- C) 1937
- D) 1938

İş Sağlığı ve Güvenliği İle İlgili Dünyada ve Türkiyedeki Gelişmeler

34

SORU 6

SORU 6. İş sağlığı ve güvenliğine ilişkin işyerlerinin denetimi için müfettiş atanması, 9 yaşın altındaki çocukların işe alınmaması ve 18 yaşından küçüklerin ise 12 saatten fazla çalıştırılmalarını yasaklayan ilk yasal düzenlemeler hangi ülkede yapılmaya başlanmıştır?

- A) İngiltere
- B) Japonya
- C) Finlandiya
- D) Amerika Birleşik Devletleri

